

# Kelohonka kestää ja säilyttää arvonsa

RIITTA SAARINEN, teksti  
ANTTI SARAJA, kuvat

Lapinlahden Nerkoolla valmistuu kelohonkaisia taloja, saunoja ja muita rakennuksia niin Suomeen kuin ulkomaille. Isä Seppo Puustinen hankkii keloapuun Venäjän Karjalasta ja pojat Mikko ja Marko veistävät keloja omissa yrityksissään.



**Kelotukkeja täytyy käsitellä varovasti kuljetuksen ja rakentamisen aikana, etteivät ne saa turhia kolhuja.**

**S**eppo Puustinen, 64, näyttää järeää kelotukkia, jonka päässä on monenlaista merkintää. Luku 50 kertoo tukiin läpimitasta, 50 senttiä. Lisäksi puuhun on kirjattu sen pituus sekä puun kaatajan puumerkki.

Puolen metrin paksuinen jättitukki on harvinaista tavaraa, joten sitä liikkuu vähemmän markkinoilla. Siksi si-

tä laitetaan heti sivuun vastaisuuden varalle.

**Mikko Puustisen**, 33, työmaa sijaitsee Lapinlahden ja Iisalmen välimailla aivan vitostien tuntumassa, joten puupinojen lisäksi ohikulkijat näkevät, kuinka nosturit nostavat tukkeja paikalleen hirsikehikoihin ja miehet veistävät kelorunkoja.

”Kelorakennukset ja niiden raken-



taminen kiinnostavat monia. Toisinaan joku pysähtyy ja tulee katsomaan, mitä täällä tehdään”, Mikko kertoo.

Hän perusti oman yrityksensä Veisto- ja Rakennus Puustisen vuonna 2007 samoihin aikoihin velipoikansa **Marko Puustisen**, 40, kanssa. Markonkaan työmaa ei ole sen kauempana kuin naapurikylässä Varpasessa.

”Ennen oman yrityksen perustamista työskentelin kymmenen vuotta keittiökalustetahtaalla, mutta irtisanouduin sieltä ja lähdin oppiin Kiuruvedelle veistäjälle. Isä tunsin miehen koska oli toimittanut tälle keloapuuta.”



Suomesta ei kelohirttä juuri ole enää saatavilla. Seppo Puustinen hankkii kelohirret Venäjän Karjalasta.

## Itsenäinen ulkotyö houkutti yrittäjäksi

Itsenäinen työ on sopinut hyvin erähenkiselle Mikolle. Hän viihtyy muutenkin ulkoilmassa ja harrastaa metsästäystä ja kalastusta. Mikko on pyörittänyt yritystään nyt seitsemän vuotta, tällä hetkellä hänellä on kolme työntekijää. **Janne Pykäläinen** on ollut mukana heti alusta saakka. **Janne Kauppinen** ja **Anton Martynov** ovat tulleet mukaan myöhemmin.

”Toiminta on kasvanut ja laajentunut koko ajan. Aiemmin veistimme

kelorakennuksia lähinnä Suomeen, mutta tämän vuoden aikana olemme välittäneet saunoja agentin kautta myös Saksaan, Hollantiin ja Japaniin. Tuotannosta taitaa mennä ulkomaille jo 20–30 prosenttia”, Mikko kertoo.

Työmaalla on parhaillaan tekeillä sauna, joka on menossa Saksaan. Se ei olekaan mikään ihan pieni, sillä löylyhuoneella on kokoa yli 60 neliometriä. Saksaan tilataan juuri erityisen paljon kelopuisia saunoja.

”Viime vuonna me valmistimme kaksikymmentäneljä rakennusta, jotka merkittiin ja purettiin täällä ja kul-



**Mikko Puustinen** viihtyy itsenäisenä yrittäjänä ja tykkää työskennellä ulkoilmassa.



jetettiin sitten tilaajalle. Sen jälkeen pystytimme rakennukset paikalleen.”

”Osa asiakkaista on saanut ajatuksen rakennuttamisesta käydessään Lapissa, jossa he ovat nähneet kelo-hirrestä valmistettuja taloja. Osa taas on nähnyt jollakin tutullaan valmistamamme talon ja innostunut siitä. Eräskin asiakkaamme tilasi Lappiin neljä rakennusta, jonka jälkeen hänen ystävänsä tilasi meiltä niin ikään neljä rakennusta Turun saaristoon.”

”Suomessa olemme pystyttäneet kelotaloja ympäri maata Paraisten Houtskarista Utsjoen Nuorgamiin. Kelotaloja tehdään myös paljon Etelä-Suomeen, esimerkiksi Päijänteen rannoille. Ostajakunta edustaa ikäryhmää 50+.”

Seppo toteaa, että tuntuu mukavalta, kun samat asiakkaat tilaavat uudestaan. Puustiset ovatkin ystäväystyneet monien pitkäaikaisten asiakkaidensa kanssa. Puskaradio on yrityksille parasta mainosta, lisäksi asiakkaat saattavat löytää Puustiset netin kautta.

”Valttinamme on myös se, että pystymme valmistamaan kelo-hirsisen talon avaimet käteen -periaatteella. Meillä on hyviä, luotettavia yhteistyökumppaneita ja alihankkijoita, jotka voivat rakentaa taloon katon ja ikkunat sekä hoitaa joustavasti niin LVI- kuin sähkötyötkin”, Seppo kertoo.

”Vaikka meillä kaikilla – pojilla ja minulla – on omat yrityksemme emme missään tapauksessa kilpaile keskenämme. Minä vastaan lähinnä kelo-



## KELOHIRSISIÄ TALOJA MYÖS AVAIMET KÄTEEN -PERIAATTEELLA.

**”Meidän valttinamme on, että pystymme valmistamaan kelo-hirsisen talon asiakkaalle avaimet käteen -periaatteella”, kertovat Seppo ja Mikko Puustinen.**

puun toimittamisesta Venäjältä Suomeen ja pojat tekevät yhteistyötä esimerkiksi auttamalla toisiaan tarvittaessa. Nykyään toimittamastani kelo-puusta menee 70 prosenttia Mikon ja Markon yrityksille.”

Puustiset osallistuvat jonkin verran myös messuille. Suomessa heidän kelorakennuksiaan on ollut esillä muun muassa Erämessuilla, Rakentajamessuilla ja Farmari-maatalousnäyttelyissä.

### Kelopuuta löytyy Venäjän Karjalasta

**Mikko Puustisen rakennusyritys työllistää kolme työntekijää. Yksi heistä on Janne Kauppinen.**

Aittoa kelo-puuta löytyy Suomesta nykyisin lähinnä kansallispuistoista ja suojelumetsistä. Sen vuoksi Suomessa työstettävä kelo-puu tulee yleensä Kuhmon kautta Venäjän Karjalasta.

”Minulla on ollut Venäjällä sama tarvarantoimittaja alusta saakka. Käyn tarkastamassa Kostamuksessa, että kuorimat ovat sellaisia kuin on sovittu; tarkistan puun laadun ja tukkien koon.”

”Puu tulee eri puolelta Karjalaa Kostamukseen. Kuljetamme runkoja tänne Lapinlahdelle lähes viikoittain”, Seppo



sanoo. Hänellä on ollut toistakymmentä vuotta oma yritys Rakennus- ja Kiinteistömarkkinointikamari.

”Jos nyt pitäisi aloittaa kaikki alusta, niin en kyllä rupeaisi! Tämä on vaatinut lehmänhermoja. Tullin kanssa on pärjätty hyvin, kun olemme kirjanneet esimerkiksi puiden paksuuden hyvin tarkkaan; silloin ei tule ongelmia.”

Tuontisäädökset voivat vaihtua nopeasti. Kun eri tuotteiden tuontikoodeihin tuli viime vuonna muutoksia, viivästyivät kelopuun koodin saaminen ja kuormat myöhästyivät kuukausia.

Yhteistyötä tekeviltä yrityksiltä alettiin lisäksi vaatia entistä tarkempia tietoja ja dokumentteja, mikä karsi joukosta satunnaista kauppaan tekevien joukkoa.

”Tiukat vaatimukset varmistavat kuitenkin sen, että yhteistyötä tekevien firmojen asiat ovat kunnossa sekä Suomessa että Venäjällä. Tämä on oikeastaan hyvä asia, koska se turvaa asiakkaan aseman Suomessa.”

### **Kelopuun hinta noussut koko ajan**

Puun laadusta Puustiset ovat yhtä mieltä. Kelon on oltava kovaa ja tiukasyistä, hitaasti kasvanutta puuta; pehmyttä ei saa olla yhtään. Kelotukkeja täytyy käsitellä varovasti kuljetuksen ja rakentamisen aikana, etteivät ne vaurioitu ja saa turhia kolhuja.

”Jos puu on pehmeää, se menee haaskuuseen. Pojat ovat tarkkoja ei-

**Janne Kauppinen käyttää työssään harpin näköistä varausrautaa, jolla hän piirtää varauksen hirteen.**

**Viime vuonna Mikko Puustinen ja hänen työntekijänsä rakensivat Lapinlahdella kaksikymmentäneljä kelohirsirakennusta.**

vätkä pistä seinään sellaista puuta. Kelohirren hyviin puoliin kuuluu, että se on kevyempää kuin tavallinen puu eikä halkeile yhtä paljon”, Seppo tietää.

”Kelomänty on saattanut kasvaa paikallaan 250–500 vuotta. Tämän jälkeen se on aloittanut keloutumisen, joka kestää sekin vuosikymmeniä. Keskiverta kelopuu on läpimitaltaan 25–27-senttistä, mutta jättiläiskelot voivat olla jopa 50–60-senttisiä.”

Kelopuu on nykyään suuressa arvossa, mikä näkyy myös siinä, että sen hinta on noussut koko ajan.

”Kun perustin yritykseni, liikkui kelopuun hinta 210 euron tuntumassa kuutiolta. Nykyään se on noin 300 euroa kuutiolta, joten puun hinta on noussut kuudessa vuodessa noin 30 prosenttia”, Mikko kertoo.

”Jos kelohirsirakennusta vertaa liimahirsimökkiin, on kelo noin 20 prosenttia kalliimpi. Rakennukseen hintaan vaikuttaa muun muassa käytetyn puun rungon koko, veistometrit ja se, tehdäänkö väliseinät kelosta.”

Toisinaan asiakkailla on hyvin tarkat suunnitelmat ja piirustukset. Joskus keskustelut käydään paikan päällä, jolloin asiakkaalle piirretään hänelle mieleinen talo toiveiden mukaan.

”Melko monissa piirustuksissa pitää sanoa suoraan, että tämä ei toimi. Asiakas tai tämän arkkitehti ei osaa ottaa huomioon esimerkiksi sitä, että tavallista suuremmat kelohirret vievät tilaa myös sisätiloista. Rakennettaessa on huomioitava myös hirsien painuminen”, Mikko sanoo.

”Parasta kelotalossa on se, että se rauhoittaa ihmistä. Kelotalossa on oma henki”, tiivistää Seppo.

Kelohongista rakennettu talo näyttää sopivan myös sellaisille henkilöille, jotka ovat herkistyneet sisäilman epäpuhtauksille. Sellainen on juuri seuraava asiakas, jota Seppo on lähdössä tapaamaan.

Kelorakennuksissa kun ei tarvitse käyttää kemikaaleja. Keloja ei tarvitse suojata, maalata eikä laittaa seinille tapetteja liistereineen. Eristykseen voi käyttää halutessa pellavaa tai muita luonnonmateriaaleja. □